

گوشه‌ای از اخلاق عظیم پیامبر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گوشه‌ای از اخلاق عظیم پیامبر

نویسنده:

محمد جواد مهری

ناشر چاپی:

سید محمد جواد مهری

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	..... فهرست
۶	..... گوشه‌ای از اخلاق عظیم پیامبر
۶	..... مشخصات کتاب
۶	..... گوشه‌ای از اخلاق عظیم پیامبر
۸	..... درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

گوشه‌ای از اخلاق عظیم پیامبر

مشخصات کتاب

نوع: مقاله

پدید آور: مهری، محمد جواد ۱۳۲۶-

عنوان و شرح مسئولیت: گوشه ای از اخلاق عظیم پیامبر (ص) [منبع الکترونیکی] / محمد جواد مهری
توصیف ظاهری: ۱ متن الکترونیکی: بایگانی HTML؛ داده های الکترونیکی (۴ بایگانی: ۱۸.۸KB)

موضوع: اخلاق

محمد (ص)، پیامبر اسلام

گوشه ای از اخلاق عظیم پیامبر (ص)

گوشه‌ای از اخلاق عظیم پیامبر

روزهایی بس شیرین و به یادماندنی و تاریخ ساز پیامبر را نمی‌توان با الفاظ و سخنان ناقص انسانهای ناقص توصیف و تعریف کرد. او هرگز در این واژه‌ها نمی‌گنجد و فراتر از آن است. انسان کاملی که تمام افلاک و موجودات را خدا به خاطر او آفرید و اگر او نبود، هیچ چیز نبود. «لولا-ک لما خلقت الافلاک و الانسانی که تا قاب قوسین او ادنی بالا رفت و به جایی رسید که جبرئیل آن ملک مقرب و واسطه وحی الهی به آنجا هرگز نرسد و با صراحت به او عرض کرد: اگر یک مو بالاتر روم به نور تجلی بسوزد برم. ولی رسول الله رفت و به جایی رفت که نه در خرد آید و نه بر ورق نگاشته شود و نه حتی در وهم و خیال! اوست کسی که خدایش درباره‌اش فرمود: «و انک لعلی خلق عظیم پس مابه جای اینکه حرفی بزنی که نه آغازش و نه انجامش ما را به جایی می‌رساند چرا که جز آفریده‌اش و برادرش کسی او را نخواهد شناخت یا علی ما عرف الله الا انا و انت و ما عرفنی الا الله و انت و ما عرفک الا الله و انا» پس روا است که لب فرو بندیم و سخن کمتر گوئیم. بیائیم در این سخن ربانی که پیامبر را دارای منشی سترگ و اخلاقی عظیم معرفی می‌کند بیاندیشیم و از زبان روایت نمی‌از این اقیانوس پرفیض بگیریم، شاید برخی عزیزان به کار بندند و از رسول الله الگوی زندگی بگیرند که قرآن فرمود: «و لکم فی رسول الله اسوه حسنه. جمله‌هایی کوتاه در منش و روش زندگی حضرت بیان می‌شود که هم برکت است و پر مایه برکتی است و هم برنامه به زیستی و خداپسندانه: ۱ آن قدر حضرت متواضع و فروتن بود که متن روایت او را «خاضع الطرف می‌نامد یعنی به زمین نگاه می‌کرد و سر را کمتر بالا می‌برد، این چنین با وقار و متین... با ادب و فروتن. چنان در برابر خالقش خاضع و خاشع بود که بیشتر سرفروود می‌آورد و کمتر سر را بلند می‌کرد چه پیوسته خدا را حاضر و ناظر می‌دید و لحظه‌ای بلکه کمتر از لحظه‌ای هم از یاد و ذکر خدا غافل نبود. ۲ یکی دیگر از نشانه‌های بارز تواضع و خوی نیکویش این بود که به هر که می‌رسید، پیشقدم در سلام کردن بر او بود، سلام که خود تحت اسلامی است و پیامبر آن را به ما یاد داده، خود نیز بیش از همه و پیش از همه به آن عمل می‌کرد و قبل از آنکه دیگری بر او سلام کند، او خود سلام می‌کرد. هرگز پیامبر ملاحظه نمی‌کرد که آن فرد بزرگ است یا کوچک، دانشمند است یا بی‌سواد، ثروتمند است یا فقیر. آری حضرت آنقدر عظمت داشت که بر همه افراد بدون ملاحظه‌های ایسمی، شغلی، خطی، مسئولیتی، مالی و... سلام می‌کرد و او با اینکه بزرگترین از هر نظر بود بر کوچکترین انسانها از هر نظر سلام می‌کرد و بیشتر برای اینکه ما را به این سنت حسنه تشویق کند می‌فرمود: سلام را نود و نه حسنه است و جوابش یک حسنه. ۳ پیامبر هرگز بدون جهت سخن نمی‌گفت، و اگر سخنی می‌گفت بیشتر جنبه موعظه و پند داشت، یا مطلبی را می‌آموخت و یا به معروف و خیری امر می‌کرد و یا از شر و منکری مردم را باز می‌داشت، تمام سخنانش سودمند و یک

کلمه، نه بلکه یک حرف، پوچ و بی‌ارزش نبود، زیرا خوب می‌دانست که: «و ما یلفظ من قول الا- لدیه رقیب عتید» و انگهی پیامبر اسوه است و الگو و اوست انسان کامل. پیامبر کسی است که نخستین آفریده پروردگار، نور مبارکش است: «اول ما خلق الله نوری پس، از این نور کامل چیزی تراوش نمی‌کند جز نور، و هر چه می‌گوید گفته خدا است» و ما ینطق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی ۴. و پیامبر هرگز از ذکر خدا غافل نمی‌شد. در روایت است: «ولایجلس و لایقوم الا علی ذکر» او نمی‌نشست و بر نمی‌خاست جز با ذکر و یاد خدا. پیامبر در هر آن قرین و همنشین ذکر خدا بود چه برزبان آورد و چه در دل گوید. او خود ذکر خدا را کفاره مجلس می‌دانست و اعلام می‌داشت که اگر در مجلسی یاد خدا نباشد یا ذکر از اهل بیت که آن نیز یاد خدا است، پس آن مجلس بر اهلس وزر و وبال است و نحس است و شوم. و اگر حضرت می‌خندید از تبسم تجاوز نمی‌کرد «جل ضحکه التبسم زیرا قهقهه و خنده با صدا با شئون انسان مودب منافات دارد چه رسد به انسان کامل و چه رسد به اشرف مخلوقات. ۵ یکی دیگر از موارد تواضع و فروتنی حضرت این بود که هر وقت وارد مجلس می‌شد، هر جا که جای خالی بود می‌نشست، مانند ما خودخواهان یا نادانان نبود که دنبال صدر مجلس هستیم، و خیال می‌کنیم که باید بالا و بالاتر نشست. اصلا آن جا که انسان والامی نشیند والا است نه آنکه انسان والا- باید در جای والا- نشیند. عزیزانم! قطعا این از تواضع است که انسان در جایی که خالی است بنشیند و هرگز منتظر نباشد که دیگران در برابرش قد علم کنند و برخیزند تا آن جناب را در صدر مجلس بنشانند. این حالت بدون تردید برخاسته از هوای نفس است و تکبر که باید زدوده شود و گاهی بیشتر به خاطر عقده‌های درونی و محرومیت‌های دیرینه است که شخص می‌خواهد از این راه خودی را نشان دهد!! ۶ پیامبر آرام و آهسته سخن می‌گفت و هیچ گاه فریاد نمی‌زد و صدا را بلند نمی‌کرد. و مجلس آن حضرت نیز از چنان آرامشی برخوردار بود که عین ادب و تواضع است و کسی در مجلس پیامبر بلند سخن نمی‌گفت «و اغضض من صوتک و دستور هم همین بود که کسی صدایش را بالاتر از صدای رسول الله نکند «لا ترفعوا اصواتکم فوق صوت النبی و چون خود حضرت آهسته و آرام سخن می‌گفت لذا مجلسش بسیار آرام و باوقار بود که حتی صدای به هم زدن بال‌پرنده به گوش می‌رسید. ۷ «لایقطع علی احد کلامه هرگز سخن کسی را قطع نمی‌کرد و تا شخصی مشغول سخن گفتن بود، به او خوب گوش می‌داد و پس از تمام شدن سخنش آرام پاسخش را می‌گفت. و چنان اصحابش را تربیت کرده بود که هر گاه لب مبارکش به سخن او می‌شد، تمام حاضران ساکت می‌شده و سراپا گوش می‌شدند «کان علی رووسهم الطیر» و هر گاه سخن حضرت تمام می‌شد بدون آنکه سخنانشان با هم تزاخم کند، با هریک به نوبت حرف می‌زد. ۸ نکته دیگری که بسیار جالب و ارزنده است و باید مدنظر قرار گیرد این است که حضرت در هنگام سخن گفتن، به افراد یکسان نگاه می‌کرد «و کان یساوی فی النظر والاستماع للناس و باید سخنگویان محترم این مطلب را دقت کنند که یکسان و مساوی در حال حرف زدن به این طرف و آن طرف نگاه کنند زیرا این نکته ظریف اخلاقی است که در نگرستن به افراد (هنگام صحبت کردن) انسان‌فرق بین این و آن نگذارد و همه را به یک دید بنگرد که امیدواریم در موارد دیگر نیز این تساوی و یکسان‌نگری حفظ شود. راستی چه زیبا است تربیت رسول الله! بنابراین، هر که بخواهد بیشتر به پیامبر نزدیک گردد، باید رفتار و اخلاقش را با آن حضرت نزدیکتر کند. ۹ «و کان یجالس الفقراء و یواکل المساکین او نه تنها با مالداران و دارایان مجالست می‌کرد بلکه با فقرا و مستمندان نیز همنشین بود. بلکه قطعا حضرت از نشستن با فقرا بیشتر لذت می‌برد و اگر با ثروتمندان می‌نشست به خاطر هدایت کردن آنان بود نه چیز دیگر. ۱۰ هر گاه پیامبر می‌خواست به مجلس وارد شود و با مردم برخورد کند، خود را طبق موازین اسلامی آرایش می‌داد یعنی در آینه می‌نگریست و موهای خود را شانه می‌زد و چنین در روایت آمده است «و کان ینظر فی المرآه و یتمشط و نه تنها حضرت لباس تمیز و مرتب می‌پوشید و محاسن مبارک را شانه می‌زد بلکه پیوسته بوی خوش عطر از حضرت از مسافتی دور استشمام می‌شد. بگذریم که خود حضرت خوشبو بود و بوی خوشش دوست و دشمن را جذب می‌کرد، که همواره از عطر نیز استفاده می‌نمود. راوی می‌گوید: قبل از آنکه حضرت به مسجد وارد شود، ما خبردار می‌شدیم زیرا بوی عطرش از مسافتی به مشامان می‌خورد و متوجه ورود حضرت می‌شدیم. خود حضرت نیز می‌فرماید: «ان الله یحب من عبده اذا

خرج الی اخوانه ان یتھیا لهم و یتجمل خداوند دوست دارد که بنده‌اش هر گاه می‌خواهد با برادرانش ملاقات کند، خود را آماده کند و برای آنها آرایش نماید. اسلام دستور آراستن داده است نه مانند برخی ساده لوحان که باموهای ژولیده و لباس نامرتب می‌آیند و خیال می‌کنند این از زهد است. نه! این از زهد اسلامی کاملاً به دور است. زهد این است که به دنیا و ملذاتش دل نبندیم نه اینکه صوفی منشانه زندگی کنیم و ژولیده سیما در میان مردم حاضر شویم! ۱۱ پیامبر اگر سواره بود هرگز نمی‌پذیرفت که شخصی همراه و همگام او پیاده راه رود. از او می‌خواست که بر مرکبش در کنارش سوار شود و اگر قبول نمی‌کرد یا امکان نداشت، به او می‌فرمود: از من جلوتر برو تا من در پس تو آیم و به تو برسم. این چه عظمت و بزرگواری است انسان‌ها را سرگردان می‌کند و به حیرت وامی‌دارد. ۱۲ اگر سه روز می‌گذشت و دوستش یا برادر دینی‌اش را نمی‌دید از او سؤال می‌کرد، پس اگر به مسافرت رفته بود برایش دعا می‌کرد و اگر در شهر بود حتماً از احوالش تفقد می‌نمود و به زیارتش می‌رفت و اگر بیمار بود به عیادتش می‌شتافت. ۱۳ پیامبر آنقدر مهمان نواز بود و مهمانش را احترام و تقدیر می‌کرد که هر گاه کسی بر او وارد می‌شد، حضرت متکا و مسند خود رابه او می‌داد و اگر نمی‌پذیرفت آنقدر اصرار می‌کرد تا قبول کند. ۱۴ حضرت ضمن اینکه بسیار هیبت داشت، برای اینکه حاضرین از دیدارش هراس نکنند و دیدارش آنان را نرنجانند، گاهی شوخی می‌کرد و لطیفه‌ای در حد میزان شرعی می‌گفت که هیبتش حاضران را به وحشت نیاندازد و جرات سخن گفتن را از آنان سلب نکند. بویژه اگر می‌یافت که یکی از یارانش ناراحت و غمگین است با او شوخی می‌کرد تا غمش را بزداید. و اصلاً پیامبر آن گونه با افراد سخن می‌گفت که مناسب با وضعیت علمی و حالت روانی آنان بود. در روایت آمده است: «و کان یخاطب جلساء بما یناسب و به اندازه عقل و درکشان با آنان سخن می‌گفت و می‌فرمود: «ما پیامبران ماموریت داریم که با مردم به اندازه عقلشان سخن بگوئیم. ۱۵ می‌فرمود: «اکرم اخلاق النبیین و الصدیقین البشاشه اذا تراووا و المصافحه اذا تلاقوا» برترین اخلاق پیامبران و ادمردان خوشروئی است هنگامی که به هم می‌رسند و مصافحه و دست‌دادن به یکدیگر است هنگامی که با هم ملاقات می‌کنند و لذا هر وقت پیامبر مسلمانی را می‌دید فوراً با او مصافحه می‌کرد و به او دست می‌داد و بر این امر بسیار تأکید می‌نمود. در روایت است که هر گاه دو مؤمن به هم می‌رسند و مصافحه کنند گناهانشان می‌ریزد مانند برگ درختان (در فصل خزان). این بود چند جمله کوتاه ولی پرفایده از سیره و منش پیامبر که برای استفاده عموم عرض شد تا شاید در این هفته وحدت به کار گیریم و با هم پیوند صلح و صفا بندیم و دلها را از رشک و حسد و زیغ و رین پاک کنیم و گذشته‌ها را به خاطر خدا نادیده بگیریم و از لغزش‌های برادرانمان بگذریم (که خود نیز بسیار لغزش داریم) و وحدت را نه در سخن و گفتار که در عمل و کردار اجرا کنیم و قلبها را از کینه و عداوت دور سازیم و با هم چنانکه خدا و رسولش خواهد برادروار زندگی کنیم و اگر از دیگری انتقاد داریم تلاش کنیم که انتقادمان سازنده و برادرانه باشد نه کینه‌توزانه و انتقام‌گرانه. باشد که روح رسول الله و روح فرزندش روح‌الله از ما خشنود گردد و کشورمان رنگ صفا و محبت به خود گیرد و راه نفوذ دشمنان قطع شود و دوستان، دشمنی را کنار گذارند و ولی حمیم گردند و عهد اخوت و برادری را دوباره تجدید کنیم والسلام.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی) آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می‌کنند

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۰۲۴۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند

مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

تلفن ۰۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۰۳۱۱) فکس ۰۲۲-۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور

کاربران (۰۳۱۱)۲۳۳۳۰۴۵

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

